

FELSŐ-ZEMPLEN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG:

Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő:

Török-utca 220 szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

— Nyilt-ter soronkint 20 kr. —

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL:

Hova az előfizetések, hirdetések és nyilttéri díjak küldendők:

Landesman B. könyvnyomdája.

A tanév elején.

A népiskola oly tanító és nevelőintézet, mely arra van rendelve, hogy benne a haladni vágyó nép gyermekei mindazon műveltséget megszerezzék, a mely az illető nemzet felnőtt tagjaira osztály- és nemkülömbőség nélkül egyaránt hasznos és szükséges. Ez az általános népműveltség.

A műveletlen népek nem érzik az iskola hiányát, mivel nincsen oly tudománykincsek, melyeknek a serdülő nemzedékre való átszállítását óhajtának. A mit az ifjúságnak, a végett, hogy egykor önálló életet élhessen, nálunk elsajátítani kell, az anyanyira kevés és egyszerű, hogy arra a szülők is minden komolyabb terv és fáradság nélkül megtaníthatják utódaikat. A népoktatásügyi intézmények tehát csak az esetben jöhetnek létre, ha valamely nemzetben az idők vizsontagságai daczára, tekintélyes tudománykincs gyűlt össze és ha ezen nemzeti vagyon értéke közzé gyanánt tiszteltetik.

A népiskolákban azt kell ápolni és elősegíteni, a mi a közönséges életben mindenkinek hasznára van, a mi a rendezett állami viszonyok között úgy az egyesnek, valamint az egésznek üdvére szolgál. Jó egészség, kifejlett testierő, világos értelem, szilárd akarat, a szép, jó és nemes iránt fogékony kedély, olvasás, írás, számolás, stb. ezek ama kincsek, melyek férfira, nőre, földművesre, iparosra, kereskedőre, tisztviselőre, stb. egyformán szükségesek. Minél szélesebben és terjedelmesebben vannak ezen javak az ország egyes tagjai közt felosztva, annál hatalmasabb az állam s minél hatalmasabb az állam, annál könnyebben érheti el benne az egyén rendeltetésének célját. Az ő célja pedig az összes szellemi és testierő összhang-

zatos kifejtése, illetve más szavakban a tökéletesség.

Az iskola javítása a társadalmi ferdeségeket eltüntetni, a törvény iránti tiszteletet fokozni, ha mindenkiben igazságszeretet, hazafiság, közszellem fog diadalra jutni, kevesebb lesz a vétkek s kevesbé fog a nép durva kihágásokban kedvet találni s még kevesbé hiszi a csábító ámitásait, a mely a legtöbb esetben csak eszközeül iparkodik felhasználni galád tervei kivételében.

Midőn városunk lakói megvannak győződve az iskolák működésének kívánalmairól, bizonyára még a legszegényebb zsellér-ember is iparkodni fog gyermekét a tanítás áldásaiban részesíteni. Szeptember az a hónap, melyben hazánk összes tanintézetei újra megnyílnak, hogy helyet adjanak a zsenge ifjúságnak, a mely ifjúság erőteljes vállaira fog idővel nehezülni a haza minden ügye.

Az értelmes embert fölösleges serkenteni, mert átérzi hivatását és kötelességét. Nem várja a hatóság intéseit, nem annak pénzbírsággal való fenyegetődzéseit, hanem a kellő időben, melyet a népoktatásügyi törvény előír, küldi fiait, leányait az iskolába. Sajnos azonban, hogy többször november, sőt december hónap is kell a tanítóknak felvételeket eszközölniük. Az a fajta tanítványokkal szemben helyes eredményről szó sem lehet. A megélhetés napról-napra nehezebb. Ki tudja 10—20 év múlva mi mindent fog a társadalom követelni az ő tagjaitól; s ha akkor ajelenlegi tanulók egyrésze az írás, olvasás és számtan elemeinek nehézségével küzd, de sőt talán képtelen a kizűdésre, nem az iskolát, melybe nem rendesen járatták, fogja átkozni, hanem szórja átkait gondozóira, de minden bizonynyal azokra hallálval gondolni soha sem tud. Számoljon tehát a hanyag szülő lelkiismeretével addig, a

mig nem késő. Tudnia kell azt, hogy neki kötelessége gyermekét taníttatni, mert az élet ezer bajait csak is tanult ember viselheti el. A gyáva, a kételkedő és kislelkű rendesen kétségbeesésének lesz áldozata.

Nem czélunk itéletet mondani, azonban jóakaratulag kívántuk azokat, a kikre talán ráfért, figyelmeztetni, hogy az ifjúság neveltetése nem az utolsó. Kukoricázatorés utáni disznóvágástól libakelésig képtelen a tanító a tananyagot feldolgozni, de meg nem is teheti, mert tiltva van. Nem okszerű a tanulástól elvonni a gyermeket talán azért, mert csutkát kell szedni vagy a malomba vinni 5—6 liter tökmakot s reggeltől késő estig az ott ácsorgók erénydus és magvas tartalmu előadásait hallgatni. Köztudomásu, hogy a rozs, nemtelen és gonosz inceselkedéseinek igen kevés gyermek tud ellent állani és az egynehány ily kirándulás, mely nem valami ékes szónoklatokkal szokott egybekötve lenni, az iskola helyzetét igen megnehezíti és számtalanszor egy pillanat alatt lerontja azt, a minek felébresztésével és elsajátításával az erkölcsfejlesztő intézet, az iskola heteken, hónapokon keresztül fáradozott.

Már pedig a tanodának elengedhetlen feladata az elsajátított ismereteket, érzelmeket meg is szilárdítani. Ehhez azonban idő kell, még pedig olyan idő, a melynek tartama alatt semmiféle romboló és megfertőző idegen beavatkozás ne juthassék a még meg nem erősödött, meg nem szilárdult lelkiállapothoz.

Ha minden magyar állampolgár megérett arra az eszmére, hogy az iskola teheti boldoggá az ifjúságot, ha készek leszünk anyagi áldozatok árán is elősegíteni a tanügyi magasztos céljait, ha mind megannyiunk gyermeke csak is tanterem falai közt érzi magát jól, ha az ifjúság testestől-lelkes-

TÁRCZA.

A molnár leánya.

A hűvös esti szellő ide-oda hajtotta a vizen azt a minden részében recsegő ropogó faalkotmányt. A szürke vizű Tisza hullámaival csapdosta a malmot s a nyugvó kerekék közt zugva tört át a haragos folyam.

A parton elterülő füzesben a fülemüle zengő édes nyelvével esti imáját, kicsiny szívéből fakadt dalát.

A habok lágyan ringatóztak, s a fehér fodru hullámok szelíden simultak a fűvényes parthoz; a susogó nádasbau fészket kereső vadkaesa csörtet, majd elhallgat az is.

Maga után vonta már a nap is bíbor palástját, feltűnnek a csillagok s feljön jó pásztoruk, a hold; fénylő sugaraival megezüstözi a ringó hullámokat s derengő világosságot terjeszt a tájon.

Este van, esendes nyári este.

A tulsó parton hirtelen felrebennnek a nyugodni tért madarak, zajosan lármáznak háborgatójukra, egy napbarnított arcu, izmos legényre, ki az ellene fordult nádat még kezével sem távolítja el. Kilep a partra, s szemét az átelenes malomra szegezi.

Szép molnár lány, büszke leányka, ne nyisd ki az ablakot! Jobb lesz bent maradnod ősz atyád mellett, rá van szorulva gondos kezeidre. Ki néz a lány, jól át lát a tulsó partra, reszket . . . az előbb oly piros arc most fehérebb a hónál . . .

nem mosolyog pieziny ajka . . . olyan turesát érez, menne is, meg nem is . . .

Becsapja az ablakot, kiset, s leül a malom ajtai melletti padra, amely előtt alig van anyyi hely, hogy valaki járhasson, ahol olyan sok boldog órát töltött, a melyen Sándor, a vidék legszebb halászlégénye, először megmondta neki, hogy szereti . . .

Szereti! . . . Istenem milyen is volt még akkor. Azt hitte, hogy más nem tud olyan csábosan ölelni, olyan édesen csókolni. Nem tudta, hogy van még valaki, a kinek szintén tetszhetik az öreg molnár leánya, aki szebben el tudja mondani szerelmét, aki tündöklő napnak, ragyogó csillagnak élete üdvének, nyorsorszájának nevezi, nem pedig csak úgy: édes galambom, kedves rózsám . . .

De most még úgy bántja valami . . .

Az ifju ezalatt csolnakjába ugrott s izmos karjainak csapásai alatt megtörték a büszke habok. A csolnak repült a malom felé, már az evező csapások is hallatszóttak.

Bent a molnár lány keblében pedig az a kis husdarab csak vert . . . csak vert . . . minden csapásra hangosabban.

Már a csolnakban levő alak is tisztán kivethető . . . már itt van . . . Mit csinálsz most hűtlen lányka?!

Mosolyt erőltetett jéghideg ajkára, révedezett tekintetet vet az érkezőre s szórakozottan nyújtja felé kezét.

— Jó estét Juliskám! de halvány az orcád, beteg vagy tán?

— Adjon Isten kendnek is; nem tudtam aludni az éjjel, kendről álmodtam . . . rosszat álmodtam . . .

Rosztat ugy-e? En is; de a szép csárdásné jó bora elfelejteti az emberrel az álmot . . . csak a bánatot nem.

— Üres hálót huztak?

— Tele volt a háló hallal, tele van az én szívem is bánattal. Nem várt dolgról beszélnek a városban, uem várt dolgot láttam tegnap este a holdvilágnál.

Remeg a molnár lány, reszket. Futna az ölelő karokból, de nem lehet, olyan szorosan odavonja magához az ember, akinek ugy éh most a szeme, aki oly haragosan néz mint soha! . . .

A víz egyre zug, a kerék csikorogva fordul előre meg hátra s a habok lágyan locsogják: csalfa a lány . . . csalfa . . .

— Hallod-e tubiczám, nem szeretsz te engem! . . .

— Ki mondta ezt kendnek?

— Tudom, hogy meguntál, hűtlen szived másnak adtad, másért ver . . . csak — teszi hozzá keserűen a legény — legalább az enyémet ne rabolta volna el. Miért kínáltad mézes csókot, miért fontad át gömbölyű karjaiddal nyakamat, mikor én féltem tőled, menekülni akartam.

Hallgat a lány, éjszemeibe könnyek gyűlnek. Szólna . . . de elakad minden szava . . .

— Tegnap este — folytatja Sándor, mikor öreg atyád aludni tért, s te kiültél ide, csolnakomban voltam, és vigan danolázva pörgettem a

től azon lesz, hogy mind azon szellemi kincseket, melyeket a magyar nemzet ez ideig felmutathat, sajátjává tegye, akkor elmondhatjuk, hogy magyar hazánkon „még a pokol kapui sem vesznek erőt!”

Nyári gondolatok téltre.

Gond, kétség nyomja a magyar gazda lakót: az 1897. esztendő nem fogják a boldog esztendő sorába írni. A helyzet kritikus voltát jelzik azon kormányzati intézkedések, melyeket a nagy, áltaiános, mondhatnók országos csapások láttára a kormány maga kezdeményezett, hogy t. i. a mélyen suttogott földmívelő és birtokos osztály terhein a mennyire lehet, könnyítsen.

Mindenféle adófizetések halasztására vannak utasítva az illetékes hivatali közegek. De jól mondja, aki úgy jellemzi az egyébként helyes intézkedés jelentőségét: az csak egy szalma-szál a fuldokló számára.

Ebben a helyzetben még a buzatermő alföldnek is csekély vizsgálat, hogy a buza ára 12 frtra szűkött, mert éppen ezen nagy buzaárakkal válik evidenssé, hogy helyi-ül közel bekövetkezik az inség, beköszöntenek a nélkülözések napjai.

A panasz általános, a tudósok és természetvizsgálók messzelátók nélkül is tapasztalják, hogy néhány év óta átalakultak a mi légköri viszonyaink. Mind szélsőségesebb lesz az időjárás. A mult télen napsugaras őszi napok, olykor nyári napokon zimankós télidei idő.

És ez a szélsőséges időjárás letarolja a gazda terményeit. S a civilizáció hiába nyitja meg a keresetnek ezer meg ezer forrását; hiába épülnek rengeteg gyárak, vasutak termékeinknek; hasztalan teremünk új és új piacot, a baj ismét fölfakad és általános szociális kérdésekkel küzdünk. A föld hálátlanabb, a verseny szívósabb, az igények őrásabbak. Tessék már most e küzdelemben boldogulni.

A kisipart öli a gyáripár, a gazdák igyekezetére ráfekszik rengeteg súlyával a börze és a becsület munkát legyüri a szédelés.

Aztán szembe vannak állítva az osztályérdekek.

Ha egyiknek szomját eloltják, ha egyiknek követelését kielégítik, száz és százezer torok hallatja jajsavát, panaszos beszédét.

Ebben a nehéz életküzdelemben szinte észbe jut az embernek azt a barbár kérdést fölvetni, vajon nem kell-e az ember rengeteget úgy irtani, mint a rendes üzemből levő erdőt szokás? A hadviselő régi idő néha harmincz esztendeig végezte az emberrükítésnek ezt a munkáját: mi szurony piramisokat rakunk le, hogy védjük börtönket és milliárdokat kell előteremteni, hogy a tömegvédelem költségeit fedezni tudjuk.

hálót. A fűzes mögül előbukkant a hold. Feléd tekinttem s látván, hogy nem vagy egyedül, bevontam a hálóm. Előszedtem evezőimet, gyorsan repült sajkám, nem tudva, hogy lesbe jövök; de mielőtt megláthattalak volna más karjában, bementél a malomba. Ne hídd azért, hogy nem láttam a bucsucókot, a mit olyan nagy örömmel adtál vissza annak az embernek, a ki elég gyáva volt, megszaladt, csak hogy meg ne érezze karom erejét; de hiába . . .

— Megöltöd? kiált föl a lány.

— Nem, kedves galambom, ne félj! Ott könyörgött előttem a porban. Hadd éljen . . . gondolám, tölem már úgy sem rabol el . . .

Jobban magához öleli a lányt, csókot lehel ajkára, s beletékt sötét szeméibe. Benne volt e tekintetben a bosszu, a szerelem, a feldult boldogság mély bánata.

Hirtelen a legény eddigi bús arcát élénk pír borítja el, mosoly vonul végig ajkán, átfonja szorosan a karesu lány derekát, megcsókolja hosszasan . . . édesen . . . s lágyan sugja fülébe:

— Ugy-e szeretsz, ugy-e enyém leszel?

— Szeretlek . . . tied! . . .

Alig hangzik el ajkáról az utolsó szó, még egy forró csók . . . egy éles sikoly . . . aztán minden csendes, néma.

Csak a gyűrűző hullámok mutatják a helyet, a hol alámerültek; a habok meg egyre locsogtak: csalfa a lány . . . csalfa . . .

Kiss Károly.

A földkerekségnek minden zugát dolog, ki-zsákmányolás alá fogta a kultúra és előáll a problema, hogy mi lesz az emberiséggel, ha a folytonos anyaghasználat füléte az ember-főntartó anyagokat. Hiszen pl. tudományos buvárlattal van megállapítva, hogy az alföldi szűz talajok folytonosan veszítenek termőértékükből. Mi lesz akkor?

Ezek azonban távolabbi kérdések. De itt van hazánkban a legközelebbi tel néhez gondja, a midőn a pauperizmus ijesztő mérvben fog széles körben jelentkezni. Ne adja az Isten, de foglalkozunk kell azzal a megdöbbenő kérdéssel, mi lesz akkor, ha Pharaó álma reczidivál és Magyarországra az egyiptomi hét sovány esztendő következzék. Megbirja-e az ország abban az óriási közteher viselésében, mely vállain nyugszik?

Sötét gondok ezek. Egészen új kérdéseket vetnek felszínre. Kerékkötői lennének a haladásnak s ki tudja milyen társadalmi dekadenciára vezetnének.

Ne adja a magyarok Istene, hogy a sötét kép valósuljon. De adja Isten, hogy a jelen nehéz helyzetből kivezessen a nemzeti józanság.

Feljelentett szolgabíró.

Lapunk mult hó 19-én megjelent 34ik számában az egyik málezai tudósítónk által küldött adatok alapján a következő közleményt irtuk és tettük közzé:

Feljelentett szolgabíró. Van Málezán egy esendőrörsevezető, a kinek szenvedélye az, hogy nyakra-főre gyártja a feljelentéseket, ha kell, ha nem és terjeszti azokat be a helybeli főszolgabírósághoz. Miután Málezán már majdnem minden ember fel volt jelentve és azt folytatni kellett, a passzió-nátus feljelentő kapta magát és feljelentette a szolgabíróját, vádolván azzal, hogy megsértette a esendőrörsegi intézményt. Erre aztán következett a szokott módon teljesítendő vizsgálat. A esendőrhadnagy kiment Málezára és az őrsvezető által bediktált tanukat kihallgatta, kik azonban a *gyengéd* figyelmeztetés dacára is megezáfolták az őrsvezető állításait. Hogy azonban közönségünk tájékozva legyen ezen feljelentés előzményéről, megemlítjük, hogy az őrsvezető minden alapos indok nélkül, a málezai fürdővendéglőtől elkobozta a boros üvegeket azon a czímen, hogy azok kisebbek a törvényes üvegeknél, mely eljárása ellen jelentést tettek a helybeli főszolgabíróságnál, honnét *Jelenek* Gyula szolgabíró Málezára ment az ügy megvizsgálása végett és a hol meggyőződve az őrsvezető helytelen eljárásáról, nem épen hízeltő szavakkal figyelmeztette őt a hasonló cselekedetek elkövetésére. Miután a rendre utasítás többek előtt történt és miután ezt restelte az őrsvezető, megtette a jelzett feljelentést a szolgabíró ellen, a mi miatt persze nyugodtan alszik.

Ezen közleményünket a magyar királyi IV. számú esendőrkerületi parancsnokság, egy 1897. évi augusztus hó 28-án kelt és hozzánk intézett levélhez csatolt „*Czáfolat*”-ban valótlanok és minden alapot nélkülözönek jelentve ki, kéri annak szóról szóra való közlését annál is inkább, mert — ugymond — „*ezáltal b. lapja ellen a sajtóügyi eljárás megindítása elkerülhető lesz.*”

Nagyon sajnáljuk, hogy a kerületi esendőrparancsnokság kívánságát két okból nem teljesíthetjük.

Először nem teljesíthetjük azért, mert presiót gyakorolni magunk fölött sem másról, sem a esendőrparancsnokságtól nem engedünk, már pedig a parancsnokság sajtóperrel való fenyegetése elég pressió akar lenni; másodsor pedig nem teljesíthetjük a kérelmet azért, meri a parancsnokság által közlés végett beküldött *czáfolat nem mindenben felel meg a valóságnak* — és azt csak nem kívánja a tisztelt parancsnokság, hogy az ő kedvéért, *tudva* valótlanok állítsunk — és így kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a málezai esendőrparancsnokra vonatkozó közleményünket — a szolgabíró feljelentésére irányuló sorok kivételével — mindenben fentartjuk és ezuttal is megerősítjük annál is inkább, mert határozott tudomásunk van arról, hogy a málezai esendőrparancsnok ezen ügyből kifolyólag jogtalan és hatáskörének nagy mérvben történt áthágása miatt, folyó évi augusztus 23-ról keltezett rendelettel büntetésből Málezáról Gesztelyre áthelyeztetett, a mi — azt hisszük — eléggé igazolja a esendőrparancsnokság által sérelmesnek

vélt és fent reprodukált közleményünk alaposságát és jogos voltát.

Bizonyára nem csak mi, de az egész ország lakossága tisztelettel viseltetik a esendőrörsegi iránt, mert azt méltán meg is érdemli és büszkék vagyunk rá, mint olyan intézményre, mely oly szép és kiváló eredményeket tud felmutatni a lakosság közbiztonságának sikeres megvédése körül, de engedje meg és ismerje el a esendőrparancsnokság viszont azt, hogy az ő kebelében is lehetnek — a mint hogy vannak is — olyan közegek, a kik nem állanak teljesen hivatásuk magaslatán és ebből kifolyólag elragadtathatják magukat olyan tetek véghez vitelére, melyek a közönség rovására történnek; a mi lapunk pedig nem arra való, hogy abban az esetleges visszaélések és tulkapások elpalástoltassanak, hanem inkább, hogy azok felderítsenek a közönség érdekében és jogainak megvédelmezésére.

A sajtóper elébe teljes nyugalommal nézünk, a hol bizonyára módunkban lesz bebizonyítani ez ügyben követett eljárásunk teljes korrektségét és állításaink alaposságát.

Vegyes hírek.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselő-testülete f. hó 14-én délután 4 órakor tartja meg őszi rendes közgyűlését. A tárgysorozat a következőleg van összeállítva 1. Az 1898. évi költség-előirányzat megállapítása. 2. Az állami elemi iskola kibővítésére vonatkozó új miniszteri leirat tárgyalása. 3. Városi új tüzoltói szabályrendelet megállapítása. 4. Egy zászlóalj gyalogkatonaság állandó elhelyezése iránti felterjesztés. 5. Községi és viczinális utak hálózatának megállapítása. 6. Gazdasági ismételő iskola fenntartásáról járó költségek megállapítása. 7. Esetleges indítványok.

— **Hivatali vizsgálat.** A helybeli főszolgabírói hivatalnál a szokásos évi hivatalos vizsgálatot augusztus hó 31-én ejtette meg *Molnár* István vármegyei főispán. A hivatalnál mindent a legnagyobb rendben talált a főispán.

— **A Kassai m. kir. gazdasági tanintézet** épülőfélben levő új konviktusa f. évi október hó 1-én nyílik meg. A tanári testületnek egy régi óhaja teljesült akkor, a midőn dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter mindenre kiterjedő gondoskodása folytán lehetőségessé vált a konviktusnak, mely a legmodernebb igényeknek is megfelelő felépítése. E különálló tisztán a jelzett célt szolgáló épület, az intézeti gazdaság közvetlen közelében az intézet szép parkjában van elhelyezve s 48 bentlakó hallgató részére berendezve. Szép, nagy és világos szobáiban két-két hallgató nyer elhelyezést. Pompás étterem és olvasóterem van, ahol az összes szaklapokon kívül szépirodalmi és napilapok állanak a hallgatók rendelkezésére, sőt zongoráról és egyéb szórakoztató dologról is gondoskodva lesz, hogy ezáltal is kávéházaktól, stb. az ifjuság elvonassék. Az egész épület villamvilágítással és vízvezetékekkel, így tehát fűdörözőbákkal is lesz ellátva s a felügyelettel megbízott gondnok is az épületben fog lakni s így módjában van az igazgatóságának biztosítani a szülőkét arról, hogy az ifjuság oly gondos és szigorú felügyeletben részesül, aminőben kosztadó családoknál csak a legtrikább esetekben részesülhet. — Daczára az előnyöknek az ellátásért fizetendő összeg oly csekély, aminő internátusokban is ritkán szokott lenni. Teljes ellátás, mosás, világitással és fűtéssel 240 frt I. évesek, 220 frt II. és III. évesek részére. — Első évesek részére a konviktusban való lakás kötelező.

— **Egy főhadnagy tragikus halála.** Széles körben mély sajnálkozást előidőző szerencsétlenség történt augusztus hó 30-án a reggeli órákban Deregnő község határában. A 11-ik honvéd gyalogezred vonult be Deregnőre és a falu közelében egy rokonszenves fiatal ember: *Szárász* József főhadnagy, oly szerencsétlenül esett le lováról, hogy koponyájának feneké szétrepedt és ennek következtében még az nap délután 4 órakor irtózatoss fájdalomak között meghalt. Az ezred mélyen sajnálja az alig 27 éves tehetséges fiatal embert.

— **A katonaság átvonulása.** Augusztus hó 26-án, esütörtökön délelőtt érkeztek városunkba a katonák, körülbelül 3000-en és itt pihentek szombat hajnalig, amikor is Ormező felé menetelve gyakorlatoztak. A nagyszámu katonaság ittléte egészen kivételként csendes városkánkat rendes képéből és szinte idegeneknek éreztük magunkat mi is a nagy élénkség, jövés-menés miatt. Pénteken estefelé 6—7 óra között a városháza előtt a katonák zenekar tizenét adott és nagy számu közönséget vonzott oda.

— **Kinevezés.** A helybeli állami elemi iskola tantestülete ismét nyert egy kedves és szeretetre méltó tagot: *Biringer Elza* tanítónő személyében, a kit a vallás- és közoktatásügyi miniszter végérvényesen kinevezett tanítónővé. A nevezett kisasszony a mult tanévben mint helyettes működött iskolánknál és kinevezésére bizonyára nagy befolyással volt az évről-évre vizsgálómátya bemutatott sikeres eredmény is.

— **Köszönetnyilvánítás.** Azok, akik a lasztoméri ev. reform. és gör. szent. kath. iskolák javára, m. hó 15-én megtartott nyári multság belépti díját, felülfizették, vagy pedig megjelenséssel annak sikerét emelve, felülfizettek; fogadják jótékony célú adakozásukért a legszívesebb köszönetünket. Beküldték a belépti díjat: Bernáth Elemér 5 frt, Widder Márk 2 frt, Weinberger Náthán 2 frt, Lecsins György g. k. esperes 2 frt, Widder Béla 2 frt, Tolvay Imre 1 frt, Kolonay Tamás 1 frt. Megjelenséssel az ünnepélyes multság sikerét emelve, felülfizettek: özv. Szemere Gyuláné 1 frt, Szemere Bálint 1 frt, Olesváry Bertalan 1 frt, N. N. 1 frt, Füzesséry Gyula 1 frt, id. Virág József 1 frt, Keresztury Józsefné 1 frt, Keresztury József 1 frt, Liszkay József 1 frt, Rontsinszky Ágoston 1 frt, id. Bucsinzsky Lajos 1 frt, ifj. Bucsinzsky Lajos 1 frt, Nyevezky Pál 1 frt, Vokan Ervin 1 frt, Körtyvegy István 1 frt, Friedman Zsigmond 50 kr. Firley Vilmos 50 kr, Koscsák Antal 50 kr. Nyitrai József pénztárnok.

— **Drága grombaság.** Prókatórral nem jó kikötni, mert megadják az árat. Duzzogjunk bár suttogjunk, terringetgözünk, de fizessünk és vágjunk jó képet hozzá, mert gyorsvontattal és ügyvéddel nem jó összevitközni. Drága pénzen tanulta ezt meg egy vidéki birtokos. A földbirtokos urnak egy kis ügye-baja volt a budapesti járásbírósnál, s megbízta vele egyik fővárosi ügyvéd ismerősét. A fiskális elintézte az ügyet s háromszáz forintos költségjegyzéket küldött gazdag kliensének. A földesur nagyon meglágyadtott a drága pereskedés miatt, de gavallér létére mégis elküldte a három darab százas, hanem a posta-utalvány szelére ráírta: „Itt a háromszáz forint, vegyen rajta kötelet!” Három nap telt el az ügyvéd nem jelentkezett az erős megjegyzés miatt, hanem egy wagon kötélet érkezett a földbirtokos részére s a szállítmányhoz mellékelve az ügyvéd sorai, amelyekben jelenti, hogy a birtokos rendelkezésre küldi a kötelet, egyuttal figyelmébe ajánlva régi költség-számláját, amelyhez „kötélteljesítési díj” ezimén még egy esekély ötvenforintos tétel is járul. A földesur most főnek-főnek kinálja a nyakába szakadt kötelet, közben erősen emlegetvén az ügyvédi praktikával kapcsolatosan az összes mennybeli szenteket.

— **Öngyilkosság.** Vasárnap, augusztus 29-én Gálszécsen *Timár József* közigazgatási írnok agyonlőte magát. Tettenek okálul különféle szabálytalan dolgokat emlegetnek. Temetése hétfőn délután volt.

— **Vak tüzi tárma.** Vasárnap este 9 óra körül nagy riadalom támadt városunkban. Ugyanis a rendőrség egyik tagja valami kétes híri asszonyt fogott el a fútezan levő koresmában, honnét *érzékeny* simogatások között kísérte el. A ravasz asszony e közben kétségbeesve ordította, hogy tűz van, mire a másik rendőr megfujta a vészpipót és mindenfelől rohant a nép, keresve a tűz irányát, a mit szerenésére, nem lehetett megtalálni, mert nem volt sehol.

— **Pályázatok.** Pályázati hirdetmények érkeztek a kassai kereskedelmi és iparkamarához, melynek tudakozó irodája a szükséges felvilágosításokat adja. — A magyar kir. államasutak igazgatósága 115611. sz. a. 1898. évben esetleg 1899. évben is évenként szükséges 6000 mm. kőolaj szállítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1897. szeptember 15-én déli 12 óráig. — A magyar kir. dohányjövédéki központi igazgatósága Ungváron építendő pénzügyi épület építésére költségelőirányzat 84,210 frt 18 kr. Pályázati határidő 1897. szeptember hó 3-án délelőtt 10 órakor.

— **Zárt pénztalvány.** A zárt levelező lapok mintájára zárt pénzes utalványt szerkesztett *Mandel Mihály* kassai polgár, s a kereskedelmi miniszter elé terjesztette azzal a kéréssel, hogy rendelkezze el a forgalomba hozatalát. Az új pénzes utalvány egyik lapja csak olyan mint a mostani, a másik, amely erre ráhajlik, az írásbeli közleményeknek van szánva. A két lap átlukasztott egyes szegélye egymásra ragasztható. Az új utalvány-minta igen czélszerűnek látszik, különösen azok

számára, akik sok jó tanácsot és kevés pénzt küldenek.

— **Templomszentelés.** A pályini ev. ref. egyház temploma szeptember hó 5-én, d. e. 9 órakor fog felszenteltetni.

— **A jövő évi költségvetés.** A város 1898. évi költség előirányzata a városházánál 15 napi közszemlére ki van téve.

— **Kórházi kimutatás.** A nagymihályi nyilvános közkórházban az augusztus havi forgalom a következő volt: Maradt a mult óról beteg 19, fölvetett 43, távozott gyógyulva 27, javulva 4, gyógyulatlan 3, meghalt 1, a kórházban visszamaradt 29, összes létszám 62. Ápolási napok összege 798.

— **A szülőkhöz.** Ezuttal ismételtlen figyelmetjünk a szülőket, hogy a helybeli állami elemi iskolában tegnap, szeptember hó 1-én kezdtek meg a beiratásokat és folytatják 5 ig.

— **Villamos vasut Beregszász és Munkács között.** *Rössler* Richárd debreczeni vállalkozó mérnök és *Farkas Béla*, a szatmari villanyvilágítás igazgatója, mint szakmérnök, közös kérvényt adtak be a keresk. miniszterhez Beregszász és Munkács közt az állami ut testén vezetendő, teher és személyszállításra berendezendő villamos vasut engedélyezése végett, mely a két város villanyvilágítását is felölelné.

— **Nagy ünnepélyre készül** ebben az évben a miskolci ág. evang. egyház. Mint Miskolczi írnak szeptember hó 14., 15. és 16-ik napjain lesz az egyházkerületi közgyűlés. Ugyanezen év október 31-én ünnepli az egyház megalakulásának 100-ik évfordulóját. Ezekre az ünnepekre az egyház hívei nagyban készülnek s ebben az öröm-ünnepélyben — részt fognak venni sokan az egész vidékről.

— **Ki nevezze ki az állami tanítót?**

Habisz Ferenc kir. tanfelügyelő vette föl ezt a kérdést. „A népiszkola tanfelügyelet reformja” ezimű, nagyfontosságú fejtegetésén során ugyanis így szól: „A közigazgatás államosítása esetén az állami iskolai gondnokság tagjainak, sőt még az állami tanítóknak is a kinevezését a főispánra vélném ruházandónak, ki ezen jogát a kir. tanfelügyelő meghallgatásával gyakorolná.” Erről is elmondhatjuk, hogy: „Ments meg Uram minket!”

— **Gyilkosság.** Egy mádi ezigány Monokon özv. *Goreczki György* német, hó 25-én az utcán letaposta s egy hosszú késsel agyonszurta.

— **Büvéstély a „Kos” szállodában.** *Carmellini M.* ur, akinek tavalyi itléte még mindnyájunknak élénk emlékezetében van, országos körútjában ismét városunkba érkezett, hogy az *illusio, equilibristika és gondolatolvasás* terén utóéletlen mutatványait városunk intelligens közönségének bemutathassa. E művész eddigi diadalait nem esekély mértékben emeli fímei diadala, melyet mutatványával fngs. *József kir. herceg* udvaránál érdemelt ki, amidőn sokoldalú ügyességének oly kitűnően kiváló tanujelét adta, hogy a kir. herceg, melleve a szokásos főudvarmesterei hivatal által kiállítatni szokott elismerő levél kiadást, sajátkezűleg a következő, a művészre nézve hízegő, bizonyítványt állította ki:

„A büvéstélyi, equilibristikai és gondolatolvasási előadás, melyet *Carmellini M.* ur ma, fímei nyaralómban, az *Orleans-i herceg*, a *Toscana-i nagyherceg* és családóm jelenlétében rendezett, élénk elismerésre talált és az illető kiváló ügyességet tanusított. Ezért őt a legmelegebben ajánlhatom.” *Fiume*, 1897. febr. 6. *József kir. herceg*, lovassági tábornok.

Carmellini ur ismét körünkben időzik, s ma este a „Kos” szállodában lép fel. Azt hisszük, hogy e kis ismertetés elegendő arra, hogy e kiváló és ügyesen szórakoztató művésznek tömeges látogatást biztosítson.

— **„Mit regélt a sztrázi szunyog?”** — egy régi, elcsépezt víczezet, melyet *Dr. Karikás* a szükséghez képest hol pióca, hol dongó, hol pedig szunyog képében szokta feltálatni. Ha nekünk is annyi szabad időnk lenne, mint *Dr. Karikásnak*, és ha érdemesnek tartanók az egész dologgal való bővebb foglalkozást, úgy legyen róla meggyőződve a sztrázi szunyog meséjének elmondója, hogy mi sokkal alaposabban megtudnánk őt klystirozni, mint ő minket. Így csak azt jelentjük ki, hogy csatlakozik *Karikás* ur, mert mi nem haragudunk és nem is haragszunk.

Több környékbeli.

Közgazdaság.

Siemens és Halske részvénytársaság. Mint a „Nemzet” írja, a Siemens és Halske cég megszerezte a bécsi közúti vaspályatársaság részvényeinek tekintélyes részét, mi által jelentősége még inkább emelkedett s méltán megérdemli, hogy különösen bécsi és budapesti telepeinek tevékenységéről tudomásul vegyünk. A Siemens és Halske cég elektrotechnikai gyáraiban, melyekben több mint 200 munkás és hivatalnok foglalkozik állandóan, már elég hosszú sora óta gyártnak kitűnő minőségű dynamógepeket, motorokat, villanyberendezési készülékeket, melyek vezetékek és kábelek segítségével részben világítási, részben távirdai és telefon céziokra szolgálnak. Az osztrák telepen, a Bécsben székelő „Allgemeine Oesterreichische Electricitäts-Gesellschaft” neubadi és leopoldstadti villamossági központi állomásai 10.000 lóerőt képviselnek. Ugyancsak a Siemens és Halske cég szállította a szükséges gépeket és készülékeket, a triezsi, salzburgi, gráci, laibachi, znaimi, warasdorfi, trautenau, friedlandi, przemysli, stanislaui, igló, kaposvári, szatmári, rozsnói, jolsvai, salgótarjáni, sarajevói villamossági központok részére. Nagyobb szabású, önálló erőátviteli telepek a következő helyeken létesítettek: Neugeudein, Torda, Schlögelmühl, Karwin, Boocsin, Resicza, Peterwald, Krennits, Kalkgrub Schwanberg mellett, Kladno, Brád, Dux, Muszári Brád mellett, Hall, Mosony, Vrduik, továbbá a Danubius-Schoenichen-Hartmann hajógyárában Ujpesten, Dreher Antal serfőződében Kőbányán és Schwechaton, a Blattintzer Steinkohlen-gewerkschaft am Zieglerbach telepen Nürschan mellett, Ellygruben Seestadt mellett stb. stb. A különböző villamos központokkal összefüggésben a Siemens és Halske-cég több mint 1000 villamotort állított föl kisiparosok üzeméhez. Ugyancsak ez a cég készítette és fektette le a Budapest városi villamos közúti vaspálya 40 kilométer meghaladó vonalait és létesítette a földalatti csatorna vezetékű s a felső vezetékű berendezést; ujabban a budapesti lovasut. r. t. összes vonalainak átalakítását villamos vezetékre körülbelül 62 kilométer területen szintén a Siemens és Halske cégére bízták, valamint a budapesti földalatti villamos vasut, a lembergi, sarajevói, bukaresti stb. stb. villamos berendezéseit és munkáit is e cég létesítette.

Szerkesztői posta.

P. Z. (Temesvár.) A 33 „kutanyelvet” megkaptuk. *Carissime Françoise.* (Ujhely.) Jónni fog, csak egy kis türelem.

Kiváncsi. (Helyben.) Igen. A szerkesztő ritkán ír a saját neve alatt, többnyire név nélkül, hogy miért? mert ennek így kell lenni 77 ok miatt.

Don Juan. (Lazony.) Már engedjen meg, de lapunk terét abból a közből senkinek sem bocsátjuk rendelkezésére, hogy imádjának ott valljon szerelmet. Arra sem vállalkozhatunk, hogy mi valljunk szerelmet neki az ön nevében, mert bigye el, ez még végzetes is válhatna öre nézve, különösen ha imádotja olyan vénusi szépség, amilyennek festi.

Ifj. Jávör. (Homonna.) Tényleg ugy van. Igen sok ok miatt végleg beszüntettük azok közlését. — Próza dolgozatokat mindenkor szívesen fogadunk. — Sajnáljuk, hogy a jelzett napon nem lehetett szerencsénk.

T. S. (Bpest.) Minél többet és minél többször, Különbözn köszönet.

Gálszécs. Kiváncsian várjuk.

„A fata morgána.” Sajnáljuk, de a legjobb akarattal mellett sem vállalkozhatunk közlésére. „A kis gödlyényi esz” ugyan lehetne, de szigorú elhatározásunk az, hogy verses közleményeket csak rendkívüli esetekben adunk ki a jövőben. Ez azonban ne vegye el kedvét.

A. B. (Ujhely.) „A hegédi szó” jól szól.

X. X. (Abara.) Ha miadatt elhagynók, a mi a czikbe nem való, mi sem maradna belőle.

Felölös szerkesztő: **Gál Vilmos.**

Kiadó-tulajdonos: **Landesman B.**

Nyílt-tér.

Ezen rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Egy vagy két iskolai növendék vidékről

teljes ellátást

kaphat szeptember hó 8-ától kezdve özv. **Bika Mihályné Nagy-Mihályon, selyem utca.**

Özv. Lavotha Vinczené, alsó utca 147. sz. alatti sarokháza szabad kézből eladó. Bővebbet Bartus Boldizsár urad. műalmi felügyelőnél.

356 szám.
1897. végr.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a n.-mihályi kir. járásbírósg 5539 sz. végzése által **Dr. Kállai József** ügyvéd által képviselt s.-a.-ujhelyi központi takarékpénztár javára **Kozora János** és tarsai ellen 400 frt tőke, ennek 1895 évi május hó 4 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 58 frt 61 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 840 frtra becsült lovak, csikó, ökrök, tehén és szekérből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis alpersek kistráskai lakásán leendő eszközlésére **1897. évi szept. hó 20-ik napjának délutáni 1/2 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Mihályon, 1897. évi szept. hó 1 napján.

Gál Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

1499. szám.

1897. Tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy **Szrulyovics Abis** végrehajtónak **Dzugán András** végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, (a homonnai kir. járásbírósg) területén lévő Izb. Hrabócz község határában fekvő:

I. az izb. hrabócei 55. számú telekjegyzőkönyvben A. 1—3. sorszám alatt felvett bellingatlanokból 1/3 részben a B. 2 sorszám alatti Dzugán András illető jutalékra 175 frtban megállapított kikiáltási árban, és:

II. az izb. hrabócei 102. számú telekjegyzőkönyvben felvett közös erdőből B. 44 sorszám alatt **Dzugán András** nevére irt birtokilletésére 250 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1897 évi szept. hó 15-ik napján d. e. 10 órakor** Izb. Hrabócz községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 17 frt 50 krt, és 25 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1897. évi július hó 5-én.

Kötsch kir. albiró.

488. szám.

vgh. 1896.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a homonnai kir. járásbírósg 1895. évi 5818 és 6659 számú végzése következtében **Dr. Kánicz Gyula** egri lak. ügyvéd által képviselt **Kánicz Lipót** és fiai cég egri lakosok javára **Géczy István** ügyvéd homonnai lakos ellen, 81 frt 25 kr s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt, és 305 frtra becsült 2 darab*ló, lószerszám, 1 bicska, 3 db. sertés és egy lennyel szánkóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a homonnai kir. járásbírósg 6015/97. sz. végzése folytán 81 frt 25 kr. hátralék és a már megállapított költségek erejéig Homonnán végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközlésére **1897. évi szeptember hó 3. napjának délutáni 4 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Homonnán, 1897. évi augusztus hó 13. napján.

Tomory Antal,
kir. bírósági végrehajtó

Tankönyvek

már most beszerezhetők

LANDESMAN B.

könyvkereskedésben

Nagy-Mihályon.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, miszerint a több év óta üzemben lévő

NAGYMIHÁLYI SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYÁR

jó hírnevét megalapítva, az ujkor igényeinek megfelelő átalakításokkal és gépberendezésekkel tovább működve, a n. é. közönség által megkedvelt

ászk-, márcziusi- és dupla márcziusi

hordó-, valamint palaczkcsörét,

minden tekintetben megfelelő alakban és minőségben, a t. sörfogyasztó közönség és t. vendéglős urak szives figyelmébe ajánlja.

A sörfözde a reá vonatkozó helyi viszonyokat előnyösen felhasználva, azon kellemes helyzetben van, miszerint az irányában támasztott legkényesebb igényeknek is teljes mértékben képes megfelelni, s így a hasonnemű vállalatok versengését városunk- és vidéke területén bizvást felveheti azon reményt táplálván, hogy pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által az egész körzetben gyártmányával a piacot a maga részére biztosítja.

Eddigi tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a t. vevőközönség sikeres működésünket egész készletszükségletének nálunk történendő fedezésével támogatja, s ezt továbbra is kérve, vagyunk

tisztelettel

13 **Nagymihályi sörfözde és malátagyár.**

Landesman B.

K Ö N Y V N Y O M D Á J Á B A N

(A „FELSO-ZEMPLEN“ KIADÓHIVATALA)

Nagy-Mihályon, Ferencz József-utca

felvételnek mindennemű nyomdai munkák és pedig:

Körlevelek, Levélpapírok és borítékok, Cégnyomással, Számlák, Táblázatok, Lakadalmi és Báli meghívók, Gyászlapok, Névjegyek, Röpiratok, Szaklapok, Takarékpénztári nyomtatványok, Levelező-lapok, Árjegyzékek, Szépirodalmi és Tudományos művek, egyházi, iskolai és uradalmi nyomtatványok, Nyugták, Falragaszok stb. stb.

Izléses és gyors kiállítás, jutányos árak!

Vidéki megrendelések a legrövidebb idő alatt teljesítettnek.

Könyv-, papir-, író- és rajzszer-kereskedés.
K Ö N Y V K Ö T É S Z E T .

Keil-lakk

(Glasur)

legkitűnőbb mázólszer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára 1 frt 40 kr. — 1 kis palaczk ára 70 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. beanyozására 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“ fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

GLÜCK MÓR cégnél **NAGY-MIHÁLYI.**